

Mnenje k dokumentu >STRATEŠKI IN IZVEDBENI PROGRAM PRESTRUKTURIRANJA SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA 2009 -2014<, Zavod Gostoljubnost slovenskih domov, Ljubljana

Pripravil: Bojan Radej, bojan.radej@siol.net , 22. april 2010

Na pobudo ZGSD (Zavod Gostoljubnost slovenskih domov) sem kot makroekonomist s področja trajnostnega razvoja in v vlogi poklicnega evalvatorja vplivov javnih politik pripravil mnenje o predloženem programu. Program je multifunkcionalna celota, ker je pripravljen po presečnem pristopu, kar pomeni, da svoj predmet osvetli z več relevantnih zornih kotov hkrati (prostorski, davčni, gospodarski, ekološki, zaposlitveni, kmetijski) in so njegove rešitve tako relevantne za več resorjev javne uprave. Ključni vložek, ki ga zahteva uresničitev projekta je organizacijski in storitveni, torej delo, ne zgradbe ali stroji. Ključni cilj projekta je aktivirati zdaj pogosto pasivne ali neustrezno uporabljene prostorske, turistične in okoljske infrastrukture lokalnih skupnosti. Neto učinek projekta je potemtakem z nezaposlenimi lokalnimi viri, torej docela neodvisno od zunanjih dejavnikov javne blaginje aktivirati nezaposlen lokalni kapital.

Čeprav so tovrstni projekti vedno dokaj specifični in izvedbeno bolj komplicirani kot primerljivi projekti velikih podjetij, je pomembno upoštevati, da tovrstne dejavnosti krepijo notranjo lokalno gospodarsko, ekološko, socialno in človeško osnovo, zato imajo primerjalno gledano visoke multiplikativne učinke. Občine, ki slabo izkoriščajo celo >lastne< oz. endogene resurse, od brezposelnih, do neobdelane zemlje, slabega gospodarjenja z naravnimi bogastvi, praznimi stanovanji, so tako rekoč obsojene na stvarno nemoč v uveljavljanju zahtev za povečanje pritoka resursov od zunaj, ki jih postavljajo do višjih ali na splošno do drugih inštanc oblasti.

Ekonomski okvir pobude ZGSD zadeva bistvo tega, kar strokovno imenujemo >sedentarna< podjetnost, torej tisti del podjetništva, ki je vezan na lokalne vire, potrebe in možnosti. Ta podjetja poslujejo veliko bolj v soglasju z lokalnimi pogoji in so nedvomno manj odvisna od globalnih vplivov (šokov) kot izvozna podjetja, zaradi katerih je Slovenija utrpela velik padec BDP, ker ni imela močne mreže lokalnih podjetij, ki bi s svojo stabilnostjo lahko socialno in gospodarsko globino krize vsaj ublažila. Tovrstna podjetja res ne ustvarijo veliko dobička, zato pa rešijo več problemov hkrati, ki so, dokler so obravnavani vsak posebej, zelo dragi za državo in za občine. Zato se mi zdi predložen program ZGSD ena od uporabnih podlag in vodilo za pripravo izvedbenih programov na izpostavljenih področjih.

Pri pripravi mnenja sem upošteval, da je dokument ZGSD nastajal zunaj javne uprave, kar pomeni brez pomoči ekspertnega znanja in dokumentacijske podpore na številnih specifičnih področjih, ki je sicer rutinsko na voljo zaposlenim v javni upravi. Zato bi se mi zdelo smotrno pristojnim predlagati, da bi obstoječi programski okvir dokumenta ZGSD v seriji dvostranskih sestankov na ekspertni ravni v resorjih občinske uprave nadgradili v lokalno prilagojen, usmerjen ter tako rekoč >na kožo napisan< izvedbeni program na občinski ravni v srednjeročnem obdobju.